

Artikelarkiv Arvesølv 2011

Hvad vi børn lavede, når vi ikke var i skole

Barndomserindringer fra Dræby Fed.

af Viggo Andersen

I min barndom gik vi kun i skole hver anden dag i Dræby Skole, men far og mor skulle nok sørge for, at der altid var noget at lave derhjemme, så vi havde ikke tid til at kede os. Hele året var der noget, vi kunne hjælpe til med.

Om vinteren var det måske mest trælse arbejde, at vi hver dag skulle skrabe roer til køer og heste. Med en gammel kniv skulle hver roe renses for jord, spirer og råddenskab. Far var meget nøjeregnende, hvad det angår. Ja, også med meget andet.

Vi havde ikke indlagt vand. Det fik vi først 1951, da vi byggede nyt. Men den gamle grønmalede træpost gav godt med vand, og det skulle bæres i spande ind til hver ko og hest. Det kunne let blive til både 18 og 20 spande om dagen, og så en spand fuld ind i køkkenet på den trebenede ved komfuret. Det er nok derfor, vore arme er blevet så lange.

Træk og slip havde vi heller ikke, men ude i skuret ved hønsehuset var der et lille das, godt 1x1 meter, og en dør med huller i. Ja, vi skulle næsten bakke, når vi skulle ind og sidde på brættet med et rundt hul og dertil et låg og derunder en lokumspand. Og på et søm på væggen hang de gamle aviser revet ud i passende stykker. Det skete, at vi fandt noget, vi ikke havde læst, og så var det om at finde fortsættelsen.

Og vi skulle også hjælpe med at tærsk kornet. Det var ikke det allersjoveste, men det skulle gøres. Far havde dagen før gjort tærskværket klar, d.v.s. sat remme på, strammet dem og smurt hele tærskværket, sat halmpakkeren til og lavet halmbånd, da der var ikke var binderapparat på pakkeren.

Han lavede 60 bånd, hvilket var nok til en dags arbejde. Vi børn skulle op på loftet, helt op til rygningen, med flagermuslygten i hånden. Det var besværligt til at begynde med. Vores arbejde var at lægge på bord, d.v.s. sørge for at der hele tiden var et neg nede på bordet. Mor lagde i, hun skar båndet og fordelte neget, så det lille tærskværk ikke forslugte sig. Far passede sække og tog fra, når de var fulde af fint, rensat korn. Han skulle også fjerne avner under tærskværket og så lave halmknipper. Alt gik fint. Oppe hos os hørte vi kun tærskværkets brummen. Vi havde dog altid selskab af kattene, som fangede de mus, der boede i kornet.

Kristian, Viggo og Lisbeth med hver deres høne 1931-32

De tre børn på Dræby Fedvej 526, Lisbeth, Kristian og Viggo i haven 1932

Efter sådan en dag var det godt at blive vasket, altså etagevasket. Rigtigt bad fik vi ikke så mange gange om vinteren, men det foregik på følgende måde: Det store kar blev sat ind i bryggerset, vand blev varmet i komfur eller gruekedel, og så var vores badekar klar og vi nød det.

Det store kar og gruekedel blev også brugt, når vi slagtede gris, og når mor vaskede storvask. Det skete en gang om måneden, og vi børn skulle bære vand ind og passe ilden under kedlen. Det var risbrænde, der blev brugt. Det kunne give hurtig varme, men skulle passes hele tiden. Mor gnubbede tøjet på vaskebrættet, skyllede i rent vand, og så var tøjet klar til at hænge ud på tøjsnoen. Senere fik vi en vaskemaskine, en Nilbro fra Brobyværk. Vi var 5 gårde, der havde købt den, så den gik på omgang. Den kunne stå ude i gården, hvis vejret var til det, og havde en lille elmotor, der trak vasketromlen først nogle omgange den ene vej, så nogle den anden vej til tøjet var rent.

Et fast vinterarbejde var også at hente brænde i skoven. Hvert år holdt Østergård auktion over brænde, der var skovet og stablet i rummeter, og alle i sognet kunne deltage og købe brændsel til næste års forbrug, men der var kontant afregning. Så var det med at få hentet det hjem; far havde købt 4 rummeter, så det blev til 2 ture derned og en tur mere efter risbrænde, som far også havde købt. Det skulle hjem og igennem kvashuggeren sammen med vore egne pilegrene. Det blev brugt under gruekedlen ved storvask og griseslagtning og næsten daglig i komfuret til madlavning.

Og der var gymnastikopvisning i forsamlingshuset, også som afslutning på vinterens arbejde. Der var hold af småpiger, et af lidt større piger og så store piger, karle, et mandshold og drengene selvfølgelig. I alt var vi over 100, men selv om der også var et konehold, ville de ikke give opvisning den dag. Opvisningen var altid 2. Påskedag.

Omlædning foregik i den lille sal, os alle sammen imellem hverandre, sikke et virvar. Derefter stillede vi op i gangen ved garderoben og med fanen i spidsen marcherede vi ned ad trappen og rundt i salen, hvor vi blev stillet op, og fanebæreren hilste mod publikum med vor gamle gymnastikfane, og vi sang "Der er et yndigt land". Derefter gav hvert hold en lille opvisning på deres kunnen udi

gymnastik. Festen sluttede med fællesspisning af medbragt mad, og så var der bal bagefter til Hans Marius' orkester.

Selv om vinteren følte vi børn aldrig, at aftnerne var lange. Først i 1930 havde vi fået den første radio, et krystalapparat med kun et sæt høretelefoner, så det var ret begrænset hvad vi børn fik lov at høre. Omkring 1934 fik vi den første radio med højttaler, og nu kunne vi lytte med alle sammen. Radioen stod jo ikke åben hele dagen, men vi hørte det, vi ville høre. Om morgenen var det Kaptain Jespersen. Han startede med "så fatter I staven og stiller jer ved det åbne vindue, tager en dyb indånding, og så går vi gang". Morgengymnastik var herligt at lytte til. Og så var der en lille serie, der hed "Familien Hansen". Den kom hver søndag. Når speakeren sagde personerne var vi med: Åge Hansen (Åge Schmidt), Gerda, hans kone (Ellen Roving). Så lyttede vi til hverdagens små genvordigheder.

Og så var der middagskoncert. Vi hørte også musik. Der blev sendt fra Kilden i Aalborg. Ja, vi lyttede til Bror Kalle med de gode gamle melodier. Eller fra Zigeunerhallen i København, jo, vi lærte mange melodier også fra revyer, som vi aldrig glemmer.

Vi må ikke glemme Ingvald Lieberkind, der kunne fortælle om alverdens dyr og fugle, ja, og om krybdyr så vi næsten kunne mærke hvor det kriblede og kløede. Ej heller må vi glemme rejsebeskrivelserne af Hakon Mielche. Det var som at være med på rejsen til fjerne lande. Jo, vi havde megen glæde af vores radio

Læsning manglede vi heller ikke. Far holdt Fyns Tidende og mor Roskilde Tidende, og Bedste Ugens Nyheder. Og så kom Familie Journalen hver tirsdag, med "Villy på eventyr", "Bamse og Dukke Lise" og mange andre fortællinger. Mange bøger blev der læst, lånt hos førstelærer Rud Hansen. Han havde åbnet det første bibliotek i 1937 oppe i Fattiggården. Far elskede at læse højt og var god til det.